

**Έκθεση της Δημόσιας Διαβούλευσης για το
σχέδιο Π.Δ. περί «Θεσπίσεως εθνικού νομοθετικού, ρυθμιστικού και οργανωτικού
πλαισίου για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωθέντων καυσίμων και
ραδιενεργών αποβλήτων»**

Ετέθη σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση από το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και τον Αναπληρωτή Υπουργό κ. Κώστα Φωτάκη, **το σχέδιο Π.Δ.** «Περί θεσπίσεως εθνικού νομοθετικού, ρυθμιστικού και οργανωτικού πλαισίου για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωθέντων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων» και **η σχετική «Εισηγητική Έκθεση»**, από 28/07/2015 μέχρι 07/8/2015.

Υποβλήθηκαν συνολικά 70 σχόλια, κατανεμημένα ως εξής :

Άρθρο	Αριθμός σχολίων
1	11 σχόλια
2	1 σχόλιο
3	3 σχόλια
4	2 σχόλια
7	6 σχόλια
12	4 σχόλια
15	2 σχόλια
16	2 σχόλια
22	37 σχόλια
23	2 σχόλια

Για τα υπόλοιπα άρθρα δεν υπήρξαν σχόλια. Τέλος, υποβλήθηκαν και 7 σχόλια στα άρθρα 1 και 22 με περιεχόμενο αντίθετο με τους όρους της Δημόσιας Διαβούλευσης και τα οποία δεν εγκρίθηκαν προς ανάρτηση.

Στην πλειοψηφία των σχολίων (> 75%), απλοί πολίτες εκφράζουν την αγωνία, τους φόβους την αντίρρηση τους για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων στη χώρα, ενώ καταδεικνύεται η έλλειψη εμπιστοσύνης στους αρμόδιους φορείς. Για τους λόγους αυτούς και πιστεύοντας ακράδαντα ότι ασφαλής πολίτης είναι ο ενημερωμένος πολίτης, παρατίθενται παρακάτω αναγκαία εισαγωγικά και επεξηγηματικά στοιχεία (ΜΕΡΟΣ Α).

Στην συνέχεια επιχειρείται η επεξεργασία των υποβληθέντων σχολίων και των προτάσεων ανά άρθρο του σχεδίου π.δ. (ΜΕΡΟΣ Β). Λόγω της συνάφειας του περιεχομένου κάποιων σχολίων, ομαδοποιήθηκαν ανάλογα με το θεματικό τους περιεχόμενο, όπου απαιτείτο.

Αξίζει να επισημανθεί ότι η σύνταξη του σχεδίου π.δ. βασίζεται στα Ευρωπαϊκά και Διεθνή (ΙΑΕΑ) πρότυπα και στην υπάρχουσα ελληνική νομοθεσία, ενώ επιστήμονες συμμετείχαν στις συναφείς συναντήσεις εργασίας της ΕΕ και πραγματοποιήθηκαν 2 επισκέψεις (expert missions) εμπειρογνομώνων του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΙΑΕΑ) χρηματοδοτούμενες από τον ΙΑΕΑ. Περισσότερες λεπτομέρειες αναφέρονται στην εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το σχέδιο π.δ. και έχει επίσης αναρτηθεί στο δικτυακό τόπο της ηλεκτρονικής διαβούλευσης.

ΜΕΡΟΣ Α :

1. Εισαγωγικά και επεξηγηματικά στοιχεία για τη διαχείριση των ραδιενεργών υλικών και ραδιενεργών αποβλήτων στη χώρα.

1.1. Ραδιενεργά απόβλητα

Ραδιενεργά απόβλητα είναι τα εναπομείναντα «άχρηστα» προϊόντα που προκαλούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες με ραδιενεργά υλικά (ραδιενεργές πηγές κλειστού τύπου, ραδιενεργά υγρά, ή υλικά που περιέχουν φυσική ραδιενέργεια). Ραδιενεργά υλικά χρησιμοποιούνται καθημερινά με προφανή οφέλη στην υγεία, βιομηχανία, τεχνολογία, επιστήμη. Ειδικότερα :

- στην ιατρική, για διαγνωστικές εξετάσεις και θεραπείες πυρηνικής ιατρικής, όπου γίνεται χρήση ραδιοφαρμάκων, για ακτινοθεραπείες (π.χ. ακτινοβολήσεις καρκινικών όγκων, ενδοϊστικά εμφυτεύματα για θεραπεία καρκίνου προστάτη, κλπ)
- στη βιομηχανία, για ραδιογραφίες, ακτινοβολήσεις υλικών για αποστείρωση, έλεγχος ποιοτικών και λειτουργικών παραμέτρων (π.χ. μέτρηση στάθμης ή πάχους υλικών) κ.ά.
- στην έρευνα και εκπαίδευση, για βιολογικά πειράματα, εντοπισμός κοιτασμάτων, κλπ
- στη γεωργία, για παραγωγή φωσφολιπασμάτων, κλπ

Τα πυρηνικά απόβλητα είναι μια ειδική κατηγορία ραδιενεργών αποβλήτων. Ο όρος «αναλωθέν καύσιμο» είναι ο επίσημος νομοτεχνικός όρος που περιγράφει αυτό που στην κοινή καθομιλούμενη αναφέρεται ως «πυρηνικό απόβλητο». Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να αναδείξει την προέλευσή τους από πυρηνικούς αντιδραστήρες.

Τα αναλωθέντα καύσιμα πυρηνικού αντιδραστήρα είναι το εναπομένον πυρηνικό καύσιμο (συνήθως ουράνιο και τα προϊόντα αυτού), το οποίο καθίσταται «άχρηστο» για τη λειτουργία του αντιδραστήρα. Τα αναλωθέντα καύσιμα, λόγω της φύσης, επικινδυνότητάς τους και της ανάγκης για ειδική μεταχείριση, παρόλο που είναι ραδιενεργά απόβλητα, αναφέρονται και αντιμετωπίζονται ξεχωριστά.

Όπως όλα τα ραδιενεργά υλικά, τα ραδιενεργά απόβλητα απομειώνονται με βάση το φυσικό χρόνο ημίσειας ζωής (ημιζωής) του ισοτόπου (στοιχείου) που εμπεριέχεται σε αυτά. Για παράδειγμα, μια ποσότητα κοβαλτίου ($Co60$) θα εναπομείνει η μισή, μετά από διάστημα 5,6 χρόνων, που είναι ο φυσικός χρόνος ημιζωής του ισοτόπου κοβαλτίου ($Co60$). Κάθε ισότοπο έχει το δικό του χαρακτηριστικό χρόνο ημιζωής, ο οποίος μπορεί να είναι από πολύ μικρός (π.χ. 12 δευτερόλεπτα για το βάριο-143), μέχρι πολύ μεγάλος, π.χ. 1577 χρόνια για το ράδιο Ra-226, 5730 χρόνια για τον άνθρακα C-14 και 4,5 δισεκατομμύρια χρόνια για το ουράνιο-238. Έτσι, ορισμένα ισότοπα - και κατά συνέπεια και ραδιενεργά απόβλητα - δεν «πεθαίνουν» ποτέ και απαιτούν μακρόχρονη, προσεκτική διαχείριση σε ειδικές εγκαταστάσεις, ενώ για κάποια άλλα - τα βραχύβια- αρκεί απλή, επί τόπου διαχείριση.

1.2. Διαχείριση Ραδιενεργών αποβλήτων – Γενικά

Τα ραδιενεργά απόβλητα λόγω της επικινδυνότητά τους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, χρήζουν είτε άμεσης / βραχυπρόθεσμης εγκεκριμένης διαχείρισης απευθείας από τον παραγωγό τους, είτε μακροπρόθεσμης και οργανωμένης διαχείρισης σε εγκεκριμένες από την Πολιτεία για το σκοπό αυτό ειδικές εγκαταστάσεις.

Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, η **τελική διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων** μπορεί να γίνει με δύο τρόπους :

- με αποδέσμευση στο περιβάλλον, εφόσον πληρούνται τα θεσμοθετημένα *επίπεδα αποδέσμευσης*, όπως περιγράφεται στους σχετικούς Κανονισμούς. Τα θεσμοθετημένα αυτά επίπεδα αποδέσμευσης έχουν τεθεί με κριτήριο ώστε οποιοδήποτε άτομο του πληθυσμού να

μην δέχεται δόση ακτινοβολίας πάνω από 10 μSv (μικρο-Σίβερτ) ανά έτος από το σύνολο των απελευθερώσεων των ραδιενεργών ουσιών στο περιβάλλον. Επισημαίνεται ότι το όριο δόσης για το άτομο του πληθυσμού από πρακτικές ιοντιζουσών ακτινοβολιών είναι 1000 μSv ανά έτος. Το όρια αυτά είναι κοινά σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

- με διάθεση (δηλαδή μόνιμη και οριστική εναπόθεση, χωρίς πρόθεση επανάκτησης) σε εγκεκριμένη εγκατάσταση διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων. Υπάρχουν διάφορα είδη εγκαταστάσεων διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων, όπως ενδεικτικά, εναπόθεση σε έκταση (Land field disposal), εναπόθεση σε μικρό βάθος από την επιφάνεια (Near surface disposal), εναπόθεση σε γεώτρηση κάποιων δεκάδων μέτρων (Borehole), κλπ. Η επιλογή του είδους της εγκατάστασης διάθεσης εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το είδος, η μορφή, η κατάσταση και η ποσότητα των ραδιενεργών αποβλήτων, οι περιέκτες (συσκευασία) των ραδιενεργών αποβλήτων, οι υφιστάμενες και μελλοντικές περιβαλλοντικές, γεωλογικές, σεισμολογικές και κλιματολογικές συνθήκες, οι διενεργηθείσες μελέτες (π.χ. περιβαλλοντικές, γεωλογικές, υδρολογικές, σεισμικές, κλπ) και τα συναφή διενεργηθέντα επιστημονικά ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα, τα αναπτυξιακά σχέδια διαμόρφωσης περιοχών, οι υπάρχουσες και οι μελλοντικές υποδομές και διαθεσιμότητα χώρων, οικονομικοί-κοινωνικοί παράγοντες, κλπ.

Η εναπόθεση σε μεγάλα γεωλογικά βάθη (Deep geological disposal) δεν αφορά τη χώρα μας, καθόσον εφαρμόζεται για πυρηνικά απόβλητα (αναλωθέντα καύσιμα).

Η μόνιμη, επ' αόριστον αποθήκευση των ραδιενεργών αποβλήτων σε εγκεκριμένους χώρους δεν συνιστά τρόπο τελικής διαχείρισης (δεν αποτελεί τεχνικά βιώσιμη λύση, ούτε είναι σήμερα αποδεκτή από νομικής απόψεως με βάση το ενωσιακό δίκαιο), ενώ δεν υπάρχουν τρόποι καταστροφής των ραδιενεργών αποβλήτων (π.χ. καύση).

Μια ραδιενεργός πηγή δεν αποτελεί αναγκαστικά ραδιενεργό απόβλητο, ακόμα και αν αυτή έχει τεθεί εκτός χρήσης διότι, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, υπάρχει η δυνατότητα ανακύκλωσης-επαναχρησιμοποίησής της. Από τη στιγμή, όμως, που θα χαρακτηριστεί ως ραδιενεργό απόβλητο, πρέπει να το διαχειριστούμε ως τέτοιο.

Η **τελική διαχείριση ραδιενεργού πηγής**, πριν αυτή καταστεί ραδιενεργό απόβλητο, μπορεί γίνει

- με επαναπατρισμό, δηλαδή επιστροφή στον οίκο κατασκευής του εξωτερικού με βάση το συμφωνητικό εισαγωγής
- με ανακύκλωση, όπως για παράδειγμα με μετάγγιση σε άλλη συσκευή, με επεξεργασία για δημιουργία άλλων προς χρήση πηγών, κλπ
- με αυτούσια επαναχρησιμοποίηση από άλλο χρήστη.

Σύμφωνα με την Οδηγία της 2011/70/ της Ευρατόμ, κάθε κράτος μέλος είναι υπεύθυνο και αναλαμβάνει τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που παράγονται εντός της επικράτειάς του.

1.3. Ραδιενεργά απόβλητα στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα **δεν παράγονται πυρηνικά απόβλητα**, καθώς η χώρα μας δεν έχει πυρηνικά εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Η μοναδική πυρηνική εγκατάσταση της χώρας, ο ερευνητικός πυρηνικός αντιδραστήρας του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», βρίσκεται σε κατάσταση «παρατεταμένης διακοπής λειτουργίας», με αποτέλεσμα να μην παράγει πλέον πυρηνικά

απόβλητα. Το αναλωθέν καύσιμό του, με βάση τις ισχύουσες διεθνείς συμφωνίες, επιστρέφεται στην προμηθεύτρια χώρα (ΗΠΑ) και ως εκ τούτου, δεν υφίσταται θέμα διάθεσής του εντός της ελληνικής επικράτειας. **Άρα στην Ελλάδα δεν τίθεται θέμα πυρηνικών αποβλήτων.**

Ωστόσο, στην Ελλάδα, όπως και σε όλα τα κράτη σε όλο τον κόσμο, παράγονται ραδιενεργά απόβλητα, από καθημερινές εφαρμογές ραδιενεργών πηγών στην ιατρική, στη βιομηχανία, στην έρευνα, στη γεωργία. Κατά κύριο λόγο, αυτές αφορούν στον τομέα της ιατρικής (πυρηνική ιατρική και ακτινοθεραπεία) και κατά δεύτερο λόγο στους τομείς της βιομηχανίας και έρευνας. Στην πλειονότητά τους, τα παραγόμενα από αυτές τις εφαρμογές απόβλητα είναι βραχύβια και πολύ χαμηλού επιπέδου (ενεργότητας – ραδιενέργειας).

Υπάρχει ένας όγκος ραδιενεργών πηγών και υλικών από δραστηριότητες του παρελθόντος, που ενδεχομένως να αποτελέσουν ραδιενεργά απόβλητα. Βρίσκονται στις εγκαταστάσεις του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος». Ενδεικτικά, υπάρχουν πηγές πλουτωνίου-βηρυλλίου, ραδιενεργές πηγές και ραδιενεργά αντικείμενα, δοχεία με ρητίνες, τεμάχια βηρυλλίου, καθώς και ενεργοποιημένα και ραδιορυσασμένα αντικείμενα, που προέρχονται από την παρελθούσα λειτουργία του ερευνητικού αντιδραστήρα και παλαιές δραστηριότητες του κέντρου. Επίσης, έχουν αποθηκευθεί ραδιενεργές πηγές και ραδιενεργά αντικείμενα που έχουν μεταφερθεί από άλλα μέρη της χώρας, για λόγους προστασίας του πληθυσμού και του περιβάλλοντος, όπως ραδιορυσασμένα αντικείμενα με πλουτώνιο (προερχόμενο από παράνομη διακίνηση), ράβδοι απεμπλουτισμένου ουρανίου καθώς και πληθώρα ραδιενεργών πυραυλικών και ραδιενεργών αλεξικεραυνών τα οποία έχουν αποξηλωθεί από εγκαταστάσεις και κτίρια ανά τη χώρα. Η διαχείριση και η αποθήκευση των υλικών αυτών γίνεται με ασφάλεια και υπόκεινται σε ρυθμιστικούς ελέγχους και επιθεωρήσεις.

Επιπλέον, ραδιενεργά απόβλητα θα προκύψουν από την μελλοντική αποξήλωση του ερευνητικού αντιδραστήρα του ΕΚΕΦΕ «Δ» - όποτε αυτή πραγματοποιηθεί – και για τα οποία η χώρα οφείλει να είναι έτοιμη να τα διαχειριστεί.

Εκτός του ΕΚΕΦΕ «Δ» υπάρχουν χώροι αποθήκευσης σε διάφορες εγκαταστάσεις (π.χ. εργοστάσια, στρατόπεδα), όπου είναι αποθηκευμένα ραδιενεργά υλικά και αντικείμενα, τα οποία χρήζουν τελικής διαχείρισης. Ενδεικτικά αναφέρεται η αποθήκευση αποξηλωμένων ραδιενεργών αλεξικεραυνών, δοχεία με ραδιορυσασμένη σιδηρόσκονη, παλαιά ταχύμετρα στρατιωτικών οχημάτων με ράδιο, κινητήρες πολεμικών αεροσκαφών με θόριο, αντικείμενα με απεμπλουτισμένο ουράνιο, κλπ. Οι χώροι αυτοί είναι καταγεγραμμένοι και επιθεωρούνται από την ΕΕΑΕ.

Επισημαίνεται ότι υπάρχουν αρκετές εκατοντάδες εγκατεστημένα ραδιενεργά αλεξικεραυνα σε διάφορα κτίρια στη χώρα, τα οποία πρέπει να αντικατασταθούν με συμβατικά και άγνωστος αριθμός ραδιενεργών πυραυλικών, οι οποίοι συχνά αποξηλώνονται.

Τέλος, σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα υπάρχουν λίγες και μικρής ενεργότητας εκπαιδευτικές ραδιενεργές πηγές και υλικά τα οποία πρέπει να αποσυρθούν καθώς δεν χρησιμοποιούνται πλέον.

Η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ) έχει πλήρη εικόνα των ραδιενεργών πηγών, υλικών και αποβλήτων που υπάρχουν στη χώρα. Τα στοιχεία αυτά υποβάλλονται τακτικά προς έλεγχο και επαλήθευση στη διεθνή κοινότητα, καθώς η χώρα μας έχει υπογράψει τη σχετική Διεθνή Σύμβαση (Κοινή Σύμβαση για τη διαχείριση αναλωθέντων πυρηνικών καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, κυρωθείσα με το ν. 2824/2000, ΦΕΚ 90/Α/16.03.2000) και θα υποβληθούν, επίσης, τέλος Αυγούστου 2015 στην ΕΕ βάσει της Οδηγίας 70/2011 της Ευρατομ. Οι εθνικές εκθέσεις υποβάλλονται στα Ηνωμένα Έθνη (στον Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας) ανά τριετία, στις απολογιστικές συνελεύσεις της προαναφερθείσας Κοινής Σύμβασης, και είναι δημόσια διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της ΕΕΑΕ.

1.4. Διαχείριση των ραδιενεργών υλικών και ραδιενεργών αποβλήτων στην Ελλάδα

Τα ραδιενεργά απόβλητα, ανεξάρτητα από τον όγκο τους, χρήζουν μακροπρόθεσμης και οργανωμένης διαχείρισης, σε εγκεκριμένες από την πολιτεία για το σκοπό αυτό ειδικές εγκαταστάσεις.

Αυτή τη στιγμή δεν υφίσταται πρόβλημα διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων. Όλα γίνονται με ασφάλεια και υπό πλήρη ρυθμιστικό έλεγχο.

Γενικά, η διαχείριση του αναλωθέντος καυσίμου πυρηνικών αντιδραστήρων και η διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων είναι ένα από τα θέματα που εγείρουν ανησυχία στους ευρωπαίους πολίτες (Ευρωβαρόμετρο 2008, 2010). Η έρευνα δείχνει πως οι πολίτες θεωρούν ότι τα κράτη μέλη πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να υλοποιήσουν τώρα λύσεις για τα ραδιενεργά απόβλητα, αντί να το μεταθέτουν για το μέλλον, και ότι η διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων πρέπει να ρυθμίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στη χώρα μας, κλειστές ραδιενεργές πηγές μετά την ωφέλιμη χρήση τους επαναπατρίζονται (δηλαδή επιστρέφουν στον οίκο κατασκευής του εξωτερικού) ή εξάγονται σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις διαχείρισης ραδιενεργών υλικών. Τα τελευταία 20 χρόνια, προϋπόθεση για την εισαγωγή οποιασδήποτε ραδιενεργού πηγής είναι επίσημη δήλωση του προμηθευτή οίκου του εξωτερικού ότι θα δεχθεί πίσω την πηγή και δήλωση του κατόχου της πηγής ότι αναλαμβάνει το κόστος και τις διαδικασίες εξαγωγής της πηγής μετά την ωφέλιμη χρήση της.

Η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ), την περίοδο 2001 – 2006 υλοποίησε πρόγραμμα για την «Συλλογή και απομάκρυνση μη χρησιμοποιούμενων ραδιενεργών πηγών από τον Ελλαδικό χώρο» με κονδύλια του τότε ΥΠΕΧΩΔΕ, προϋπολογισμού 1.367.000 ευρώ και ιδίων κονδυλίων της ΕΕΑΕ. Συλλέχθηκαν και απομακρύνθηκαν περίπου 3000 ραδιενεργές πηγές και υλικά, συνολικής ραδιενέργειας 120 TBq. Ανάμεσα τους 700 ραδιενεργές βελόνες ραδίου και 10 πηγές κοβαλτίου και καισίου ακτινοθεραπείας που ήταν αποθηκευμένες σε νοσοκομεία και κλινικές και δημιουργούσαν σημαντικά προβλήματα διαχείρισης, χωροταξίας και ασφάλειας στα ιδρύματα. Οι πηγές αυτές εξήχθησαν σε εγκατάσταση διαχείρισης και ανακύκλωσης ραδιενεργών πηγών στη Γερμανία.

Τέτοιου είδους προγράμματα και δράσεις μπορεί να προγραμματισθούν και στο μέλλον, εφόσον διατεθούν τα σχετικά κονδύλια. Ωστόσο, δεν αποτελούν βιώσιμη λύση, καθόσον είναι αβέβαιο αν θα βρεθούν εγκαταστάσεις του εξωτερικού για να αποδεχθούν πηγές.η ανακύκλωση όλων των πηγών αυτών. Επιπλέον, το κόστος είναι υψηλό.

Ευεπιστούμε ότι ένα μέρος των υπαρχόντων πηγών στη χώρα θα μπορέσει, όπως ήδη συνέβη μια φορά στο παρελθόν, να ενταχθεί σε ένα μελλοντικό πρόγραμμα απόσυρσης πηγών. Ωστόσο, η πλειονότητα των πηγών και υλικών αυτών δεν μπορεί – για τεχνικούς λόγους – να εξαχθεί και συνεπώς το Ελληνικό κράτος πρέπει να μεριμνήσει για τη τελική τους διαχείριση. Επαναλαμβάνεται ότι η επ'αόριστον αποθήκευση δεν συνιστά οριστική λύση τελικής διαχείρισης, σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές και τις Οδηγίες της ΕΕ και του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΙΑΕΑ).

Σήμερα, δεν υπάρχουν στην Ελλάδα χώροι διάθεσης (εναπόθεσης) ραδιενεργών αποβλήτων, ούτε υπάρχει ακόμα σχετικός προγραμματισμός, παρόλο που στη νομοθεσία έχει γίνει η σχετική πρόβλεψη (άρθρο 4, πδ 122/2013). Επίσης, δεν υπάρχει η παραμικρή σκέψη και κανένα σχέδιο για την επιλογή περιοχής όπου ενδεχομένως θα δημιουργηθεί εγκατάσταση διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων. Η δημιουργία τέτοιας εγκατάστασης απαιτεί πολύχρονες μελέτες ραδιολογικών επιπτώσεων, μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, πάσης φύσης γεωλογικές μελέτες, μελέτες συνεπειών φυσικών καταστροφών, κλπ. και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να γίνει εν κρυπτώ. Απαιτεί τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων και των τοπικών κοινωνιών.

Για πρώτη φορά το 2011 εκδόθηκε ευρωπαϊκή Οδηγία για το θέμα αυτό, την οποία η Ελλάδα μετέφερε στο εθνικό δίκαιο με το Π.Δ.122/2013. Τα κείμενα που τέθηκαν πρόσφατα σε

διαβούλευση (Π.Δ. και Κ.Υ.Α.) αποτελούν συμπληρωματική νομοθεσία που απαιτείται για την πλήρη εναρμόνιση με την Οδηγία. Στην ουσία, τα κείμενα αυτά αποτελούν τα θεμέλια μιας ολοκληρωμένης και συγκροτημένης εθνικής προσέγγισης για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που θα υλοποιηθεί τις επόμενες δεκαετίες στη χώρα.

Δεδομένου ότι το θέμα της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων είναι ένα εξειδικευμένο, τεχνικό και πολύπλοκο ζήτημα που προκαλεί αισθήματα αντίδρασης και φόβου, είναι πλήρως κατανοητό ότι το σχέδιο π.δ. δημιούργησε προβληματισμό κατά την πρόσφατη διαβούλευση. Ωστόσο, διαβεβαιώνεται πως οι ανησυχίες και οι επιφυλάξεις που εκφράστηκαν **δεν αναλογούν στην πραγματική διάσταση του θέματος στη χώρα μας.**

Τα σχέδια νομοθετημάτων σχετικά με τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων συμπληρώνουν και ολοκληρώνουν το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, εναρμονίζοντάς το με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα. **Δεν προτείνονται τεχνικές λύσεις, αλλά τίθενται οι θεσμικές βάσεις για τη εξεύρεσή τους με τρόπο επιστημονικά αποδεκτό, διαφανή, μεθοδικό και οργανωμένο, με σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου και του δημοσίου συμφέροντος.**

ΜΕΡΟΣ Β : Ανάλυση σχολίων

2. Σχόλια στο Άρθρο 1 :

2.1. Ομαδοποίηση 4 υποβληθέντων σχολίων : Τα σχόλια προτείνουν την αντικατάσταση του όρου «ραδιενεργά απόβλητα» με τον όρο «ραδιενεργά κατάλοιπα».

Επ' αυτών:

- Ο όρος «ραδιενεργά απόβλητα» (Αγγλ. “radioactive waste”, Γαλλ. «déchets radioactifs») έχει ήδη καθιερωθεί και χρησιμοποιείται από το 2011 με την Οδηγία 2011/70/ Ευρατόμ του Συμβουλίου της ΕΕ σύμφωνα με την επίσημη μετάφραση της οποίας, ισχύει ο παρακάτω ορισμός (βλ. ελληνική έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 199/48 EL, 2.8.2011) :

- «ραδιενεργά απόβλητα»: ραδιενεργά υλικά σε αέρια, υγρή ή στερεά μορφή, των οποίων η περαιτέρω χρήση δεν προβλέπεται ή δεν εξετάζεται από το κράτος μέλος ή από νομικό ή φυσικό πρόσωπο του οποίου την απόφαση αποδέχεται το κράτος μέλος, και τα οποία ελέγχονται ως ραδιενεργά απόβλητα από αρμόδια ρυθμιστική αρχή βάσει του νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου του κράτους μέλους

Ο ίδιος όρος χρησιμοποιείται και στο ΠΔ 122/2013 που εκδόθηκε για την ενσωμάτωση της προαναφερόμενης Οδηγίας.

- Τα ραδιενεργά κατάλοιπα είναι υλικά – ουσίες που απομένουν από μια πρακτική ή διαδικασία (π.χ. επεξεργασία, κλπ) και ενδεχομένως να μην χαρακτηρίζονται αναγκαστικά ως ραδιενεργά απόβλητα, αλλά ως ραδιενεργά ή ραδιορυσπασμένα υλικά, τα οποία μπορούν να διαχειριστούν με άλλους τρόπους πέραν της αποδέσμευσης ή διάθεσής τους. Ο όρος «ραδιενεργά κατάλοιπα», αναφέρεται κυρίως στο καύσιμο πυρηνικών αντιδραστήρων, το οποίο, μετά τη χρήση του, μπορεί να τύχει επεξεργασίας πριν καταστεί απόβλητο. Αυτή η περίπτωση ορίζεται πλέον στην ΕΕ ρητά ως «αναλωθέν ή αναλωμένο καύσιμο» (spent fuel, Γαλλ. combustible usé). Το αναλωθέν καύσιμο του ερευνητικού αντιδραστήρα του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», υποχρεωτικά επιστρέφεται στην προμηθεύτρια χώρα (ΗΠΑ), όπως προβλέπεται στο ΠΔ 122/2013 και στο παρόν σχέδιο ΚΥΑ.

- Και σε διεθνές επίπεδο έχει καθιερωθεί η χρήση, αποκλειστικά, των δύο όρων «αναλωθέν καύσιμο» και «ραδιενεργά απόβλητα» (spent fuel, radioactive waste) μέσω της Κοινής Σύμβασης Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety

of Radioactive Waste Management. Αυτή η ορολογία υιοθετήθηκε από την ελληνική νομοθεσία με τον κυρωτικό νόμο της υπόψη Σύμβασης, ν. 2824/2000 (Α' 90) "Κύρωση της Κοινής Σύμβασης για την ασφάλεια της διαχείρισης αναλωθέντων καυσίμων και την ασφάλεια της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων".

- Ο όρος «ραδιενεργά απόβλητα» (=“radioactive waste”) χρησιμοποιείται και στη νέα Οδηγία για τα «Basic Safety Standards» (Οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες και την κατάργηση των οδηγιών 89/618/Ευρατόμ, 90/641/Ευρατόμ, 96/29/Ευρατόμ, 97/43/Ευρατόμ και 2003/122/Ευρατόμ), η ενσωμάτωση της οποίας στην εθνική νομοθεσία, συνιστά τροποποίηση σε βάθος των σημερινών Κανονισμών Ακτινοπροστασίας, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη. Με την επικείμενη τροποποίηση θα καταργηθεί η χρήση του όρου «ραδιενεργά κατάλοιπα» και θα χρησιμοποιείται πλέον και στους Κανονισμούς Ακτινοπροστασίας ο όρος «ραδιενεργά απόβλητα». Ο όρος “radioactive waste” χρησιμοποιείται σε όλες τις χώρες της ΕΕ.
- Ο όρος «ραδιενεργά απόβλητα» χρησιμοποιείται ήδη στην περιβαλλοντική νομοθεσία της χώρας μας, όπως ο νόμος 4042/2012 (Α'24) περί διαχείρισης αποβλήτων και ποινικών κυρώσεων. Το μέρος Α, περί κυρώσεων αναφέρεται ρητά στα «ραδιενεργά απόβλητα» και στο Μέρος Β διευκρινίζεται ότι, η διαχείριση των «ραδιενεργών αποβλήτων» ρυθμίζεται με ειδικές διατάξεις.
- Η τελική διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που παράγονται σε κάθε κράτος μέλος είναι ευθύνη του κράτους μέλους και, όπως καθορίζεται στην Οδηγία 2011/70/ Ευρατόμ, είναι είτε η αποδέσμευση στο περιβάλλον εφόσον πληρούνται τα θεσμοθετημένα επίπεδα αποδέσμευσης, είτε η διάθεσή τους (μόνιμη και οριστική εναπόθεση, χωρίς πρόθεση επανάκτησης) σε εγκεκριμένη εγκατάσταση διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων. Στο παρόν σχέδιο π.δ. έχουν ληφθεί υπόψη και υπάρχουν σχετικές διατάξεις για την επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση ραδιενεργών υλικών με σκοπό την ελαχιστοποίηση της παραγωγής ραδιενεργών αποβλήτων.
- Η αναφορά του σχολίου ότι «Ο όρος απόβλητα κρίνεται αδόκιμος διότι προκαλεί ανησυχία στο κοινό...» είναι μεν κατανοητή αλλά όπως εκτέθηκε προηγουμένως, τόσο τα απόβλητα όσο και τα κατάλοιπα συνιστούν συγκεκριμένους τεχνικούς όρους που διαφοροποιούνται μεταξύ τους και έχουν αποτυπωθεί με πολύ συγκεκριμένο περιεχόμενο σε ισχύοντα κείμενα της Ε.Ε. και της Ελληνικής έννομης τάξης.
- Τέλος, η αναφορά του εν λόγω σχολίου ότι «Η διαχείριση των ραδιενεργών υλικών για τα οποία δεν προβλέπεται περαιτέρω χρήση, σε καμία περίπτωση δεν αφορά αποβολή στο περιβάλλον (απόβλητα).» είναι εκ του περισσού, δεδομένου ότι τα άρθρα του σχεδίου π.δ. αναφέρονται λεπτομερώς και εμπειριστατωμένα στη διαχείριση των εν λόγω υλικών. Στο παρόν σχέδιο π.δ. έχουν ληφθεί υπόψη και υπάρχουν σχετικές διατάξεις για την επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση ραδιενεργών υλικών με σκοπό την ελαχιστοποίηση της παραγωγής ραδιενεργών αποβλήτων.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο όρος «ραδιενεργά απόβλητα» έχει καθιερωθεί στην Ευρωπαϊκή και την Ελληνική νομοθεσία, είναι δόκιμος, επιστημονικά και τεχνικά σωστός και διαφορετικού περιεχομένου από τον όρο «ραδιενεργά κατάλοιπα» και ως εκ τούτου δεν χρήζει ενσωμάτωσης η προτεινόμενη αλλαγή ως προς τη διατύπωση.

2.2. Ένα (1) υποβληθέν σχόλιο: Το σχόλιο αναφέρεται στην ενδεχόμενη καλύτερη ενημέρωση και εκτενέστερη συζήτηση όσον αφορά στο ποιός και γιατί παράγει ΑΚΡΑ, ποιός είναι ο βαθμός επικινδυνότητάς τους καθώς και στο πώς γίνεται η διαχείριση τους μέχρι τώρα.

Επίσης εκφράζεται η ανησυχία για τυχόν αστοχίες, όπως για παράδειγμα μία άρση της απαγόρευσης των ενδοκοινοτικών εισαγωγών ΑΚΡΑ.

Επ' αυτού:

- Η εισηγητική έκθεση, η οποία συνοδεύει το σχέδιο π.δ. και αναρτήθηκε στη δημόσια διαβούλευση, περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο με λεπτομερές, κατατοπιστικό υλικό για τα ραδιενεργά απόβλητα στη χώρα.
- Το σχέδιο π.δ. αφορά αποκλειστικά στα ραδιενεργά απόβλητα που ήδη υπάρχουν ή που θα παραχθούν στη χώρα μας. Η χώρα μας έχει την υποχρέωση, όπως κάθε πολιτισμένη χώρα, να διαχειριστεί τα δικά της επικίνδυνα απόβλητα. Η υποχρέωση για πρόβλεψη χώρου οριστικής διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων δεν είναι κάτι καινούργιο, υπάρχει ήδη στην ελληνική νομοθεσία – βλ. άρθρο 4 του πδ 122/2013 (ΦΕΚ, Α' 177). Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι δεν έχει γίνει μέχρι τώρα σχεδιασμός ή προγραμματισμός ή έχει ληφθεί απόφαση σχεδίου ή προγράμματος αναφορικά με το θέμα. Το σχέδιο Π.Δ. επιχειρεί να ρυθμίσει το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων, χωρίς να προτείνει λύσεις, οι οποίες (λύσεις) θα διερευνηθούν και αποφασιστούν σε συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων (π.χ. βλ. άρθρο 7 του σχεδίου π.δ.)
- Η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ) κατανοώντας την καχυποψία και ανησυχία των πολιτών και πιστεύοντας ακράδαντα ότι ασφαλής πολίτης είναι ο ενημερωμένος πολίτης, θα ενισχύσει περαιτέρω την επεξήγηση, ενημέρωση και οικοδόμηση των απαραίτητων σχέσεων εμπιστοσύνης με τους πολίτες προκειμένου να επιλυθούν σύνθετα και λεπτά προβλήματα, όπως το υπόψη πρόβλημα της ασφαλούς διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων.

Το υποβληθέν σχόλιο δεν συνιστά αναδιατύπωση του άρθρου 1 ή χρήζει ενσωμάτωσης στο άρθρο 1. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των ενδιαφερομένων και των σχολίων του άρθρου 12 και για άρση κάθε μορφής παρερμηνείας, το άρθρο 12 του σχεδίου Π.Δ. αναδιατυπώνεται ως εξής:

Αναδιατύπωση του Άρθρου 12 : Εισαγωγή ΑΚΡΑ

Απαγορεύεται η εισαγωγή αναλωθέντος καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων για οποιοδήποτε σκοπό, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας, αποθήκευσης ή διάθεσης εντός των συνόρων της χώρας.

2.3. Ομαδοποίηση 4 υποβληθέντων σχολίων : Τα σχόλια εκφράζουν το φόβο των πολιτών ότι η χώρα μετατρέπεται σε χώρο ταφής ραδιενεργών αποβλήτων.

Επ' αυτών:

- Το σχέδιο π.δ. αφορά αποκλειστικά τα ραδιενεργά απόβλητα που έχουν παραχθεί, παράγονται ή θα παραχθούν εντός της χώρας.
- Η χώρα οφείλει στα πλαίσια της προστασίας των πολιτών και του περιβάλλοντος να είναι σε θέση να διαχειριστεί τα ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται ή έχουν παραχθεί στο παρελθόν στην επικράτειά της.
- Τα σχέδια νομοθετημάτων σχετικά με τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων συμπληρώνουν το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο και δεν προτείνουν λύσεις. Θέτουν ένα πολύ αυστηρό θεσμικό πλαίσιο για να διασφαλίζεται η προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος, το οποίο (θεσμικό πλαίσιο) μέχρι σήμερα είναι είτε ασαφές είτε χρήζει συμπλήρωσης.

- Σε όλα τα στάδια σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων συμμετέχουν όλοι οι φορείς, συμπεριλαμβανομένου και του κοινού, όπως αναφέρεται στα άρθρα 7 και 20 καθώς και στις επικείμενες ρυθμίσεις του άρθρου 10 περί αδειοδότησης.

Τα υποβληθέντα σχόλια δεν συνιστούν λόγο αναδιατύπωσης του άρθρου 1. Ωστόσο, οι ανησυχίες και οι διαμαρτυρίες των πολιτών έχουν ληφθεί υπόψη στην αναδιατύπωση άλλων άρθρων του σχεδίου π.δ., όπως παρουσιάζεται στην έκθεση αυτή.

2.4. Ομαδοποίηση 2 υποβληθέντων σχολίων : Έχει υποβληθεί ένα σχόλιο επεξηγηματικό από τον Πρόεδρο της ΕΕΑΕ, με αφορμή τις αντιδράσεις που διατυπώνονται στο σχολιασμό του σχεδίου πδ και την ανησυχία που φαίνεται να έχει προκληθεί, όπου παρέχονται σχετικές διευκρινήσεις. Σε ένα 2^ο σχόλιο, υποστηρικτικό του σχεδίου π.δ., αναφέρεται ότι η σχετική διάταξη αφορά σε εφαρμογή κοινοτικής οδηγίας, με την οποία η χώρα μας θα έπρεπε εδώ και καιρό να έχει συμμορφωθεί.

Τα υποβληθέντα σχόλια δεν συνιστούν αναδιατύπωση του άρθρου 1 ή χρήζουν ενσωμάτωσης στο άρθρο 1.

3. Σχόλια στο Άρθρο 2 :

Έχει υποβληθεί 1 σχόλιο με λογοπαίγνιο «πολιτικού» περιεχομένου και ως εκ τούτου δεν συνιστά αναδιατύπωση του άρθρου 2 ή χρήζει ενσωμάτωσης στο άρθρο 2.

4. Σχόλια στο Άρθρο 3 :

4.1. Σχόλιο στο Άρθρο 3 παράγραφος 11: Το σχόλιο αφορά στο ότι ο ορισμός για τη «διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων» δεν περιλαμβάνει τη μεταφορά εκτός της εγκατάστασης. **Επ' αυτού:**

- Σύμφωνα με την Οδηγία 70/2011 της ΕΕ ο όρος «διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων» εξαιρεί τη μεταφορά τους εκτός των ορίων της εγκατάστασης («radioactive waste management' means all activities that relate to handling, pretreatment, treatment, conditioning, storage, or disposal of radioactive waste, excluding off-site transportation;»). Ωστόσο, η μεταφορά – μετακίνησή τους εντός της εγκατάστασης αποτελεί μέρος της διαχείρισης.
- Η μεταφορά των ραδιενεργών αποβλήτων εκτός των ορίων της εγκατάστασης διαχείρισης ραδιενεργών υλικών και αποβλήτων ρυθμίζεται με ειδικές διατάξεις μεταφοράς επικινδύνων υλικών (Class 7 για τα ραδιενεργά) και στους Κανονισμούς Ακτινοπροστασίας και τις υπόλοιπες κανονιστικές διατάξεις μεταφοράς επικινδύνων υλικών, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 του σχεδίου π.δ.
- Για μεταφορά εντός της εγκατάστασης, η παράγραφος 3 του άρθρου 14 του σχεδίου π.δ. προβλέπει ότι η μεταφορά αυτή εγκρίνεται από την ΕΕΑΕ, και περιλαμβάνεται στους όρους αδειοδότησης της εγκατάστασης.

4.2. Σχόλιο για τα επικίνδυνα ραδιενεργά απόβλητα: Το παραπάνω σχόλιο αναφέρει επίσης ότι ο όρος «επικίνδυνα ραδιενεργά απόβλητα» δεν προσδιορίζεται πουθενά. **Επ' αυτού:**

- Δεν υπάρχουν επικίνδυνα και μη επικίνδυνα ραδιενεργά απόβλητα. Όλα τα ραδιενεργά απόβλητα θεωρούνται «επικίνδυνα» και για το λόγο αυτό υπάρχουν ειδικές διατάξεις που διέπουν τη διαχείριση τους. Έτσι αντιμετωπίζονται τόσο στο σχέδιο π.δ. όσο και στους ισχύοντες Κανονισμούς Ακτινοπροστασίας και άλλες νομοθετικές πράξεις (π.χ. περί μεταφορών).

4.3. Ομαδοποίηση 2 σχολίων για προσθήκη ορισμών: Το σχόλιο θεωρεί αναγκαία την προσθήκη ορισμών για την προεπεξεργασία, επεξεργασία και προετοιμασία.

Επ' αυτών:

- Παρόλο που οι προταθέντες όροι δεν αναφέρονται στο σχέδιο π.δ. αλλά, ωστόσο, αναφέρονται στον ορισμό της «διαχείρισης», προστίθενται στους ορισμούς του άρθρου 3, σε αλφαβητική σειρά, ως εξής :

Προεπεξεργασία (pretreatment) : Οποιαδήποτε εργασία ή το σύνολο των εργασιών πριν από την επεξεργασία των αποβλήτων, όπως συλλογή, διαχωρισμός, χημική προσαρμογή και απορρύπανση.

Επεξεργασία (treatment) : Ενέργειες που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ασφάλειας ή / και της οικονομίας μεταβάλλοντας τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων. Οι τρεις βασικοί στόχοι της επεξεργασίας είναι (α) μείωση του όγκου, (β) απομάκρυνση ραδιονουκλιδίων από τα απόβλητα και (γ) αλλαγή της σύνθεσης. Η επεξεργασία αποσκοπεί στην κατάλληλη μορφοποίηση των αποβλήτων για περαιτέρω διαχείριση.

Προετοιμασία (Conditioning) : Οι ενέργειες που παράγουν περιέκτες (packages) ραδιενεργών αποβλήτων, οι οποίοι είναι κατάλληλοι για χειρισμό, μεταφορά, αποθήκευση ή / και διάθεση. Η προετοιμασία μπορεί να περιλαμβάνει τη μετατροπή των αποβλήτων σε στερεά μορφή, τοποθέτηση των αποβλήτων σε δοχεία και, εάν είναι αναγκαίο, την ύπαρξη και χρήση υπερσυσκευασίας (overpack).

4.4. Ομαδοποίηση 2 σχολίων για αναδιατύπωση του ορισμού Άρθρου 3, §19 : Το σχόλιο προτείνει την αναδιατύπωση του ορισμού της «Εθνικής Εγκατάστασης Προσωρινής Αποθήκευσης και Διαχείρισης Ραδιενεργών Αποβλήτων (ΕΕΠΑΔΡΑ)» ως : «Εγκεκριμένη εγκατάσταση προεπεξεργασίας, επεξεργασίας, προετοιμασίας και προσωρινής αποθήκευσης για μακρύ χρονικό διάστημα που προσδιορίζεται στο άρθρο 5 §11 της ΚΥΑ, η οποία καθορίζεται με απόφαση του αρμοδίου για την ΕΕΑΕ υπουργού, σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος.

Επ' αυτών:

- Στην προτεινόμενη αναδιατύπωση του ορισμού, ουσιαστικά αναφέρονται επιγραμματικά οι συνιστώσες του όρου «διαχείριση». Με την αναφορά αυτή αφενός γίνεται δεσμευτικό το έργο της ΕΕΠΑΔΡΑ, καθόσον θα πρέπει να επιτελεί όλες τις παραπάνω διεργασίες, αφετέρου δεν περιλαμβάνονται άλλες διεργασίες της «διαχείρισης» που ενδεχομένως να εφαρμόζονται και ισχύουν.
- Οι κανόνες και τα κριτήρια επιλογής της ΕΕΠΑΔΡΑ θα καθορισθούν κατά την εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος, μελλοντικά

Με βάση τα παραπάνω η προτεινόμενη αλλαγή ως προς τη διατύπωση του ορισμού της ΕΕΠΑΔΡΑ δεν χρήζει ενσωμάτωσης

5. Σχόλια στο Άρθρο 4 :

5.1. Σχόλια για την εισαγωγή ραδιενεργών αποβλήτων και τους κινδύνους : Υποβλήθηκαν δύο σχόλια με κοινό-παρεμφερές περιεχόμενο, το οποίο αφορά στην εισαγωγή των ραδιενεργών αποβλήτων, στους κινδύνους στις εν λόγω περιοχές και στην υγεία των πολιτών. Τέλος εκφράζουν την άποψη ότι όλα γίνονται στο βωμό του κέρδους.

Επ' αυτών :

- Όπως έχει επισημανθεί και προηγουμένως, το σχέδιο π.δ. αφορά αποκλειστικά τα ραδιενεργά απόβλητα που έχουν παραχθεί, παράγονται ή θα παραχθούν εντός της χώρας. Η χώρα οφείλει στα πλαίσια της προστασίας των πολιτών και του περιβάλλοντος να είναι σε θέση να διαχειριστεί τα ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται ή έχουν παραχθεί στο παρελθόν στην επικράτειά της. Προς αποφυγή οποιασδήποτε παρερμηνείας αναδιατυπώνεται το άρθρο 12 του σχεδίου π.δ. ώστε να απαγορεύεται ρητά η εισαγωγή ραδιενεργών αποβλήτων για οποιαδήποτε σκοπό.

- Αξίζει να επισημανθεί ότι το σχέδιο π.δ. που αναρτήθηκε για διαβούλευση περιλαμβάνει διάταξη για να ρυθμίσει ραδιενεργά απόβλητα ή ραδιενεργά υλικά που προκύπτουν από τη δραστηριοποίηση ξένων φορέων στην Ελλάδα ή από επεξεργασία υλικών που εισάγονται στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτό όλα τα προκύπτοντα ραδιενεργά υλικά πρέπει να εξαχθούν. Αξίζει να αναφερθούν ως παραδείγματα συμβάντα του παρελθόντος ή υπαρκτά σενάρια για να γίνει κατανοητή η διάταξη αυτή: (α) Εμπορικό πλοίο ξένης σημαίας που εκτελούσε κοινές εργασίες συντήρησης σε ελληνικό ναυπηγείο αποξήλωσε ραδιενεργούς πυραυλικούς πυρομαχικούς οι οποίοι εξήχθησαν από τη χώρα. (β) Κατά τη εισαγωγή παλαιών μετάλλων (scrap metal) εμπεριέχονται κάποιες φορές ραδιενεργές πηγές ή ραδιορυσασμένα αντικείμενα, τα οποία ανιχνεύονται από συστήματα ανίχνευσης της χώρας μας. Τα υλικά αυτά πρέπει να επιστραφούν στην χώρα προέλευσης τους. (γ) Αν καταστραφεί ραδιενεργή πηγή ξένης εταιρείας που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, τα προκύπτοντα ραδιενεργά υλικά και ραδιορυσασμένα αντικείμενα πρέπει να εξαχθούν στην χώρα καταγωγής της εταιρείας.

Το θεσμικό πλαίσιο για την εξαγωγή των κάθε μορφής ραδιενεργών υλικών που προκύπτουν από πρακτικές, ατυχήματα ή και συμβάντα πρέπει να ενισχυθεί και να γίνει απολύτως σαφές και ξεκάθαρο.

Κατόπιν των σχολίων της διαβούλευσης αναδιατυπώνεται το άρθρο 12, προκειμένου να καταστήσει απολύτως σαφές ότι απαγορεύεται η εισαγωγή ραδιενεργών αποβλήτων για οποιονδήποτε σκοπό. Τα παραπάνω αναφερθέντα παραδείγματα αντιμετωπίζονται στα πλαίσια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ή ραδιολογικών συμβάντων και περιγράφονται στο άρθρο 15.

- Το άρθρο 4 του σχεδίου π.δ. αναφέρεται στις Αρχές Ακτινοπροστασίας κατά τη διαχείριση των αναλωθέντων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων (ΑΚΡΑ) και καθορίζει περιοριστικά επίπεδα δόσεων για το κοινό (10 μSv , 50 μSv και 100 μSv , αναλόγως). Συνεπώς, το σχέδιο π.δ. θέτει αρχές ακτινοπροστασίας με αντικειμενικό, σαφή και αυστηρό τρόπο για τα άτομα του πληθυσμού. Για σύγκριση αξίζει να σημειωθεί ότι η μέση δόση που δέχεται κάθε άτομο από τη φυσική ακτινοβολία του περιβάλλοντος είναι αρκετές εκατοντάδες μSv ετησίως (περίπου 700 – 1000 μSv ετησίως).

- Το σχέδιο π.δ. έχει ως στόχο και αντικείμενο την προστασία του πληθυσμού και του περιβάλλοντος και την ελαχιστοποίηση – μηδενισμό των ραδιολογικών κινδύνων. Για το λόγο αυτό περιλαμβάνει λεπτομερείς και συγκεκριμένες διατάξεις για τις απαιτήσεις ασφάλειας

κατά τη διαχείριση και τη διάθεση των ραδιενεργών αποβλήτων (άρθρο 5 και 6), θέτει σαφείς ρόλους, αρμοδιότητες, ευθύνες και υποχρεώσεις στους φορείς, συμπεριλαμβανομένου και του κοινού (άρθρο 7), θεσπίζει σύστημα αδειοδότησης των εγκαταστάσεων διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων (άρθρο 10), το οποίο όπως προβλέπει θα ενισχυθεί με συμπληρωματική σχετική ΚΥΑ, προβλέπει ρυθμιστικούς ελέγχους και επιθεωρήσεις (άρθρο 11), ορίζει λεπτομερείς απαιτήσεις για τις διαδικασίες διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων (άρθρα 12 έως και 17), προβλέπει σαφείς και λεπτομερείς απαιτήσεις για την πυρηνική προστασία, την διασφάλιση ποιότητας και την αντιμετώπιση καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης (άρθρα 18 και 19) και επιβάλλει κυρώσεις (άρθρο 21). Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 20 προβλέπεται ο τρόπος ενημέρωσης και η συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων

- Για την εκτίμηση και την αντιμετώπιση των κινδύνων από τη διαχείριση των ΑΚΡΑ προβλέπονται μελέτες ραδιολογικών επιπτώσεων, μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, πάσης φύσης γεωλογικές μελέτες, μελέτες συνεπειών φυσικών καταστροφών, κλπ. Επίσης απαιτείται η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών κοινωνιών.

Με βάση τα παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις και τις ανησυχίες του κοινού αναδιατυπώθηκαν τα άρθρα 12 και 15 του σχεδίου π.δ.

6. Σχόλια στο Άρθρο 7 :

6.1. Σχόλια επί της παραγράφου 5 του άρθρου 7 για τον παραγωγό ΑΚΡΑ : Δύο σχόλια προτείνουν ότι την αντικατάσταση των όρων «επεξεργασία, μορφοποίηση, μεταφορά, αποθήκευση ή αποδέσμευση των ΑΚΡΑ» με τον όρο «διαχείριση των ΑΚΡΑ».

Επ' αυτών :

- Κρίνεται λογικό, όπως και στην παράγραφο 3.4 της έκθεσης, να γίνεται αναφορά στη «διαχείριση» των ΑΚΡΑ, ώστε να περιλαμβάνονται όλες οι συναφείς δραστηριότητες. Ωστόσο κρίνεται σκόπιμο να γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις υποχρεώσεις του κατόχου σχετικά με την αποδέσμευση των ραδιενεργών αποβλήτων, παρόλο που αυτή αποτελεί μέρος της διαχείρισης.

Συνεπώς το εδάφιο γ της παραγράφου 5 του άρθρου 7 αναδιατυπώνεται ως εξής :

γ) Σε κάθε περίπτωση, ο παραγωγός ΑΚΡΑ επιβαρύνεται με το κόστος διαχείρισής τους. Ο παραγωγός ΑΚΡΑ, με κλιμακούμενη προσέγγιση, υποχρεούται να διαθέτει όλους τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους, την υλικοτεχνική υποδομή και το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό που απαιτείται, κατά περίπτωση, για την ασφαλή διαχείριση, συμπεριλαμβανομένης και της αποδέσμευσης, των ΑΚΡΑ. Επίσης υποχρεούται να τηρεί τις αρχές της «εθνικής πολιτικής» όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 4 του π.δ. 122/2013, και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού ρυθμίσεις, καθώς και τις σχετικές εθνικές κατευθυντήριες γραμμές της περ. ζ της παρ. 2 του άρθρου 7 του παρόντος.»

6.2. Σχόλια επί της παραγράφου 6 του άρθρου 7 για την ΕΕΠΑΔΡΑ : Δύο σχόλια προτείνουν ο κάτοχος άδειας ΕΕΠΕΔΡΑ να ανήκει στο δημόσιο.

Επ' αυτών :

- Είναι λογικό και απολύτως θεμιτό η Εθνική Εγκατάσταση Προσωρινής Αποθήκευσης και Διαχείρισης Ραδιενεργών Αποβλήτων (ΕΕΠΑΔΡΑ) να ανήκει στο δημόσιο φορέα, δεδομένου ότι η αποθήκευση ραδιενεργών υλικών και αποβλήτων ενδεχομένως να γίνεται για μακρύ χρονικό διάστημα, έως και τα 100 έτη.
- Το έργο της ΕΕΠΑΔΡΑ συνεισφέρει, εν τέλει, στο όφελος του κοινωνικού συνόλου

Συνεπώς στο τέλος της παραγράφου 6 του άρθρου 7 προστίθεται :

«Η ΕΕΠΕΔΡΑ ανήκει στο δημόσιο τομέα.»

6.3. Σχόλια επί της παραγράφου 6 του άρθρου 7 για την ΕΕΠΑΔΡΑ : Δύο σχόλια προτείνουν να αντικατασταθεί η φράση «μέχρι την εξεύρεση λύσης τελικής διάθεσης» με τη φράση «μέχρι την εξεύρεση λύσης για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή τελική διάθεση».

Επ' αυτών :

- Η έννοιες της «επαναχρησιμοποίησης» και της «ανακύκλωσης» αποτελούν μέρος της «διαχείρισης», η οποία αναφέρεται στην παράγραφο αυτή. Η Εθνική Πολιτική θεωρεί την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση ραδιενεργών πηγών ως πρωταρχικές επιλογές διαχείρισης.

Για να αρθεί οποιαδήποτε παρερμηνεία της παραγράφου, η φράση «μέχρι την εξεύρεση λύσης τελικής διάθεσης» αναδιατυπώνεται ως «μέχρι την εξεύρεση λύσης τελικής διαχείρισης»

6.4. Σχόλια επί της παραγράφου 6 του άρθρου 7 για την ΕΕΠΑΔΡΑ : Δύο σχόλια προτείνουν να προστεθεί στο τέλος της παραγράφου: Η εύρυθμη λειτουργία της ΕΕΠΑΔΡΑ αποτελεί υποχρέωση του κράτους, το οποίο διασφαλίζει το απαραίτητο ανθρώπινο δυναμικό, τον εξοπλισμό και τους οικονομικούς πόρους.

Επ' αυτών :

- Από τη στιγμή που η ΕΕΠΑΔΡΑ ανήκει στο δημόσιο τομέα (βλ παράγραφο 5.2 ανωτέρω) η προσθήκη αυτή είναι εκ του περισπού.
- Το Εθνικό Πρόγραμμα που καταρτίζεται από την ΕΕΑΕ (για την 1^η φορά) και αναθεωρείται από την Εθνική Επιτροπή Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΕΔΡΑ), θα διερευνήσει, βρει και διαθέσει τα απαιτούμενα κονδύλια για τη λειτουργία της ΕΕΠΑΔΡΑ (τόσο για τα λειτουργικά έξοδα όσο και για το ανθρώπινο δυναμικό) με βάση τις ανάγκες του Εθνικού Προγράμματος και της συνολικής στρατηγικής της χώρας για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων.
- Η λειτουργία της ΕΕΠΑΔΡΑ ανήκει στον ευρύτερο σχεδιασμό της διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων της χώρας. Συνεπώς, η πρόταση χρηματοδότησης της ΕΕΠΑΔΡΑ για τις ανάγκες του Εθνικού Προγράμματος, προβλέπεται στα πλαίσια σχεδιασμού αυτού και απαιτεί τη σύμφωνη γνώμη της ΕΕΔΡΑ.

Με βάση τα παραπάνω δεν χρήζει ενσωμάτωσης η προτεινόμενη αλλαγή ως προς τη διατύπωση.

6.5. Σχόλια επί της παραγράφου 3 του άρθρου 7 : Το σχόλιο αφορά παρέμβαση της ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΚΕΔΕ) στο ότι δεν προβλέπεται η συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω της ΚΕΔΕ στην προβλεπόμενη Εθνική Επιτροπή Διαχείρισης Ραδιενεργών Αποβλήτων (ΕΕΔΡΑ).

Επ' αυτού:

- Στην ΕΕΔΡΑ συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των φορέων που εμπλέκονται άμεσα και κατέχουν «ρόλους κλειδιά» στη διαχείριση των ΑΚΡΑ. Ενδεικτικά, αναφέρεται η εκπροσώπηση του υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αρμόδιο – εκτός άλλων – και για θέματα εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με την κ.υ.α. υπ' αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017 (ΦΕΚ 1225 Β/5.9.2006), της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΓΓΣΔΑ) του υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, αρμόδιο σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης, του υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού για τη μέριμνα εξεύρεσης κονδυλίων για την υλοποίηση των δράσεων που θα προκύψουν, της ΕΕΑΕ, ως αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής, του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» που έχει ήδη υποδομές διαχείρισης ΑΚΡΑ.

Κάθε φορέας – μέλος της ΕΕΔΡΑ καλείται να εκπροσωπήσει ή να εκπροσωπηθεί από όσους επί μέρους φορείς κρίνεται απαραίτητο. Η ΕΕΔΡΑ αποτελείται από 9 άτομα τα οποία εκπροσωπούν τους αντίστοιχους φορείς. Υπ' αυτήν την έννοια, η ΚΕΔΕ συμμετέχει μέσω της ΓΓΣΔΑ του υπουργείου εσωτερικών. Αυτό προβλέπεται ήδη στο σχέδιο του άρθρου όπου τα μέλη της ΕΕΔΡΑ συνεπικουρούνται από στελέχη.

- Αναγνωρίζεται πλήρως ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης τόσο στους σχετικούς σχεδιασμούς αλλά και η έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών για τα θέματα που ενδεχομένως μπορεί να προκύψουν.
- Η ΕΕΔΡΑ πρέπει να έχει ένα ευέλικτο σχήμα – όχι ιδιαίτερα πολυπληθές - ώστε να υλοποιεί την Εθνική Στρατηγική και Εθνική Πολιτική με αποτελεσματικό τρόπο.

Για τους παραπάνω λόγους και αναγνωρίζοντας τον ρόλο τη τοπικής αυτοδιοίκησης:

- αναδιατυπώνεται η φράση «Τα μέλη της ΕΕΔΡΑ μπορούν να συνεπικουρούνται από στελέχη των φορέων τους χωρίς δικαίωμα ψήφου» με τη φράση «*Τα μέλη της ΕΕΔΡΑ μπορούν να συνεπικουρούνται από στελέχη των φορέων που εκπροσωπούν, χωρίς δικαίωμα ψήφου*». Με τον τρόπο αυτό η ΚΕΔΕ και όποιος άλλος φορέας του χώρου ευθύνης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης μπορεί να συμμετέχει ουσιαστικά στις εργασίες της ΕΕΔΡΑ. Ανάλογα μπορεί να συμβαίνει και με φορείς άλλων υπουργείων.

6.6. Σχόλιο επί του άρθρου 7 : Το σχόλιο αφορά παρέμβαση της ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΚΕΔΕ) στο ότι αποτελεί σημαντική αντίφαση να αναγνωρίζεται το ευρύτερο κοινό ως «φορέας» που εμπλέκεται και η γνώμη του πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να μην αναγνωρίζεται ο θεσμικός ρόλος της ΚΕΔΕ και της αυτοδιοίκησης.

Επ' αυτού:

Το θέμα αντιμετωπίστηκε στο ανωτέρω σχόλιο 6.5 της έκθεσης αυτής (βλ. παραπάνω).

6.7. Σχόλια επί του άρθρου 7 : Το σχόλιο αφορά παρέμβαση της ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ότι «Πρέπει να καθιερωθεί ενεργός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στη διαχείριση των ΑΚΡΑ, σε όλα τα επίπεδα και ειδικότερα δε στην παρακολούθηση της λειτουργίας εγκαταστάσεων, ακόμα και με δικούς της ανεξάρτητους ελεγκτικούς μηχανισμούς, την πιστοποίηση της ασφαλούς λειτουργίας εγκαταστάσεων και χώρων προσωρινής απόθεσης, την ασφαλή μεταφορά με κατάλληλες πιστοποιήσεις κλπ».

Επ' αυτού :

- Η παράγραφος 3 του άρθρου 10 του σχεδίου π.δ. για το «Σύστημα αδειοδότησης – απαιτήσεις» αναφέρει ότι «Στα διάφορα στάδια της ζωής της εγκατάστασης διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, πέραν των άλλων απαιτήσεων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, απαιτούνται, από πλευράς ακτινοπροστασίας και ραδιολογικής – πυρηνικής ασφάλειας, οι εξής άδειες:

α. Άδεια σκοπιμότητας

β. Άδεια ίδρυσης σε συγκεκριμένο τόπο

γ. Έγκριση σχεδιασμού

δ. Άδεια λειτουργίας

ε. Άδεια αποξήλωσης

στ. Έγκριση απελευθέρωσης περιοχής από το ρυθμιστικό έλεγχο.

Με την αναφορά περί «πέραν των άλλων απαιτήσεων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία» συμπεριλαμβάνεται και προβλέπεται ήδη ο ενεργός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω των σχετικών αδειοδοτήσεων, εγκρίσεων, πιστοποιήσεων, όπως προβλέπεται στην σχετική νομοθεσία.

- Η παράγραφος 4 του άρθρου 10 του σχεδίου π.δ προβλέπει ότι «Η διαδικασία χορήγησης των παραπάνω αδειών καθορίζεται με κοινή απόφαση του υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, του υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, του υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, του υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του υπουργού Υγείας, κατόπιν εισηγήσεως της ΕΕΑΕ.» Η ΕΕΑΕ έχει ήδη συντάξει το σχέδιο της ΚΥΑ περί αδειοδότησης και θα ξεκινήσει τις διαδικασίες έγκρισής της μετά την έκδοση του παρόντος π.δ. Στις διαδικασίες αυτές προφανώς συμπεριλαμβάνεται και η δημόσια διαβούλευση. Στα σχέδια του π.δ. περί αδειοδότησης – εκτός των άλλων - προβλέπουν ότι η ΕΕΑΕ συντάσσει έκθεση αξιολόγησης και γνωμοδοτεί σχετικά με την έκδοση της άδειας, η οποία αποστέλλεται στην οικεία Περιφέρεια και αναρτάται στο διαδίκτυο για διαβούλευση. Οι παρατηρήσεις της Περιφέρειας, φορέων και του κοινού αποστέλλονται στην ΕΕΑΕ εντός 30 ημερών προς αξιολόγηση.

Με βάση τα παραπάνω δεν χρήζει ενσωμάτωσης το περιεχόμενο του σχολίου στο σχέδιο π.δ.

6.8. Σχόλια επί του άρθρου 7 : Το σχόλιο αναφέρει ότι «Ο Δήμος Αγίας Παρασκευής δηλώνει ότι θεωρεί αυτονόητη την πλήρη, συστηματική και έγκαιρη ενημέρωσή του, καθώς και τη δυνατότητα του να ελέγχει την πορεία υλοποίησης και τα θέματα περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας σε ότι σχετίζεται με την αποθήκευση, επεξεργασία και μεταφορά ΑΚΡΑ εντός των ορίων του.»

Επ' αυτού :

- Σημειώνεται η παρέμβαση αυτή, η οποία είναι απόλυτα θεμιτή και λογική. Οι εμπλεκόμενοι φορείς οφείλουν να αλληλοενημερώνονται για προγράμματα και δράσεις που αφορούν όλους.

Με βάση τα παραπάνω δεν χρήζει ενσωμάτωσης το περιεχόμενο του σχολίου στο σχέδιο π.δ.

6.9. Σχόλια επί του άρθρου 7 : Ένα σχόλιο αμφισβητεί επιστήμονες να αποφασίζουν για τις τύχες των επόμενων γενεών και να τις καταδικάζεται σε αργό, επώδυνο και απάνθρωπο θάνατο. Αναφέρει ότι οι προτάσεις είναι καταστρεπτικές, στερούνται στοιχειώδη σεβασμό προς την ανθρώπινη ύπαρξη και το περιβάλλον και τους καλεί να παραιτηθούν.»

Επ' αυτού :

- Σχετικές, λεπτομερείς απαντήσεις έχουν δοθεί σε άλλα μέρη της έκθεσης αυτής

Το σχόλιο αυτό δεν συνιστά λόγο αναδιατύπωσης του άρθρου 7. 1. Ωστόσο, οι ανησυχίες και η διαμαρτυρία έχουν καταγραφεί και έχουν ληφθεί υπόψη στην αναδιατύπωση άλλων άρθρων του σχεδίου π.δ., όπως παρουσιάζεται στην έκθεση αυτή.

7. Σχόλια στο Άρθρο 12

7.1. Ομαδοποίηση σχολίων στο άρθρου 12 για την ενδεχόμενη εισαγωγή ραδιενεργών αποβλήτων : Τρία (3) υποβληθέντα σχόλια έχουν παρεμφερές περιεχόμενο και αφορούν στην ενδεχόμενη εισαγωγή ραδιενεργών υλικών για επεξεργασία. Τα σχόλια αναφέρουν την αναγκαιότητα παροχής περισσότερων εξηγήσεων επί της διάταξης, διευκρινίσεων για το πως και που θα γίνεται η διαχείριση και πληροφοριών για το ποιες χώρες ενδεχομένως αφορά. Επίσης χρήζει διευκρίνησης αν μετά το πέρας της διαδικασίας θα πρέπει να επιστρέφουν στη χώρα αποστολής μόνο τα επικίνδυνα προϊόντα της επεξεργασίας ή το σύνολο αυτών.

Τα σχόλια επίσης τονίζουν την αναγκαιότητα επανεξαγωγής των υλικών αυτών, τη διατήρηση της δικαιοδοσίας στην χώρα εισαγωγής, στην ύπαρξη μητρώου εισαγωγής και ένα σχόλιο προτείνει τροποποίηση του μέγιστου χρόνου αποθήκευσης σε 6 μήνες. Δύο από αυτά τα σχόλια έχουν υποβληθεί από την ΚΕΔΕ.

Επ' αυτών :

- Το σχέδιο π.δ. εμπεριείχε διάταξη για να ρυθμίσει ραδιενεργά απόβλητα ή ραδιενεργά υλικά που προκύπτουν από τη δραστηριοποίηση ξένων φορέων στην Ελλάδα ή από επεξεργασία υλικών που εισάγονται στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτό όλα τα προκύπτοντα ραδιενεργά υλικά πρέπει να εξαχθούν. Αξίζει να αναφερθούν ως παραδείγματα συμβάντα του παρελθόντος, ή υπαρκτά σενάρια, για να γίνει κατανοητή η διάταξη αυτή: (α) Εμπορικό πλοίο ξένης σημαίας που εκτελούσε κοινές εργασίες συντήρησης σε ελληνικό ναυπηγείο αποξήλωσε ραδιενεργούς πυραυλικούς οι οποίοι εξήχθησαν από τη χώρα. (β) Κατά τη εισαγωγή παλαιών μετάλλων (scrap metal) εμπεριέχονται κάποιες φορές ραδιενεργές πηγές ή ραδιορυσσασμένα αντικείμενα, τα οποία ανιχνεύονται από συστήματα ανίχνευσης της χώρας μας. Τα υλικά αυτά πρέπει να επιστραφούν στην χώρα προέλευσης τους. (γ) Αν καταστραφεί ραδιενεργή πηγή ξένης εταιρείας που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, τα προκύπτοντα ραδιενεργά υλικά και ραδιορυσσασμένα αντικείμενα πρέπει να εξαχθούν στην χώρα καταγωγής της εταιρείας.

Το θεσμικό πλαίσιο για την εξαγωγή των κάθε μορφής ραδιενεργών υλικών που προκύπτουν από πρακτικές ή ατυχήματα ή συμβάντα πρέπει να ενισχυθεί και να γίνει απολύτως σαφές και ξεκάθαρο.

- Αναφορικά με την καταγραφή των ραδιενεργών υλικών και αποβλήτων και την τήρηση μητρώου αυτών, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2 περίπτωση ι) του σχεδίου π.δ. η ΕΕΑΕ τηρεί την εθνική βάση δεδομένων ΑΚΡΑ, ραδιενεργών πηγών, ραδιενεργών υλικών και πυρηνικών καυσίμων, και πραγματοποιεί ετησίως την προβλεπόμενη στο άρθρο 9 εθνική απογραφή των υπό διαχείριση ΑΚΡΑ, καθώς και την εκτίμηση αυτών που ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον.
- Η δικαιοδοσία παραμένει στον κάτοχο των ραδιενεργών υλικών / αποβλήτων, όπως προκύπτει από το άρθρο 4 του Π.Δ. 122/2013 και από τις διατάξεις του σχεδίου π.δ.
- Αναφορικά με τον χρόνο αποθήκευσης των τυχόν ραδιενεργών υποπροϊόντων που προκύψουν, επισημαίνεται ότι οι διαδικασίες εξαγωγής είναι χρονοβόρες, δεδομένου ότι πρέπει να βρεθούν και να διατεθούν ειδικά δοχεία – συσκευασίες μεταφοράς και να ρυθμιστούν οι ασφαλείς συνθήκες μεταφοράς. Η πρόταση τροποποίησης του χρόνου αποθήκευσης από 1 έτος σε 6 μήνες, γίνεται αποδεκτή.

Κατόπιν του σχολίου αυτού και άλλων συναφών σχολίων της διαβούλευσης και τις αντιδράσεις που διατυπώθηκαν αναδιατυπώνεται το άρθρο 12, προκειμένου να καταστήσει απολύτως σαφές ότι απαγορεύεται η εισαγωγή ραδιενεργών αποβλήτων για οποιονδήποτε σκοπό. Τα παραπάνω αναφερθέντα παραδείγματα θα αντιμετωπισθούν στα πλαίσια της αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ή ραδιολογικών συμβάντων. Επίσης, αναδιατυπώνεται το άρθρο 15 που αφορά στη μέγιστη διάρκεια αποθήκευσης.

Αναδιατύπωση της παραγράφου 1 του Άρθρου 15 του σχεδίου ΠΔ :

1. (α) Η αποθήκευση ραδιενεργών υλικών και αποβλήτων δεν συνιστά λύση τελικής διαχείρισης ΑΚΡΑ.

(β) Ο χρόνος αποθήκευσης σε εγκατάσταση προσωρινής αποθήκευσης και διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων καθορίζεται στους όρους αδειοδότησης της εγκατάστασης. Σε κάθε περίπτωση, ο μέγιστος χρόνος αποθήκευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα εκατό (100) έτη.

(γ) Ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται στα πλαίσια μιας πρακτικής ή δραστηριότητας μπορούν να αποθηκεύονται σε χώρο προσωρινής αποθήκευσης ΡΑ εντός της εγκατάστασης όπου παρήχθησαν, εγκεκριμένο από την ΕΕΑΕ, σύμφωνα με τους όρους της άδειας της εγκατάστασης, και για συνολική διάρκεια δέκα (10) ετών, κατά το μέγιστο. Μετά την πάροδο των δέκα (10) ετών τα ραδιενεργά απόβλητα είτε αποδεσμεύονται, εφόσον πληρούνται τα επίπεδα αποδέσμευσης, ή μεταφέρονται σε εγκεκριμένη εγκατάσταση αποθήκευσης και διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων.

(δ) Ραδιενεργά απόβλητα τα οποία δημιουργούνται ή προκύπτουν εντός της ελληνικής επικράτειας από φορέα, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που ανήκει στη δικαιοδοσία άλλης χώρας ή κάθε μορφής ραδιενεργών προϊόντων ή αποβλήτων που ενδεχομένως προκύψουν από επεξεργασία υλικών ή αποβλήτων που ανήκουν σε άλλη χώρα, μπορούν να αποθηκευτούν σε εγκεκριμένο από την ΕΕΑΕ χώρο, για μέγιστη συνολική χρονική διάρκεια αποθήκευσης έξι (6) μηνών, μετά την πάροδο της οποίας επανεξάγονται στη χώρα προέλευσης. Ο φορέας, φυσικό ή νομικό πρόσωπο διατηρεί την κύρια και πλήρη ευθύνη για τα ραδιενεργά αυτά προϊόντα ή απόβλητα, τα οποία παραμένουν στη δικαιοδοσία της χώρας αυτού.

7.2. Σχόλια στο Άρθρο 12 : Το σχόλιο προέρχεται από το Δήμο Αγίας Παρασκευής και αναφέρει ότι ο Δήμος πρέπει και μπορεί να έχει άμεση παρακολούθηση και εμπλοκή στους σχεδιασμούς για την Εθνική Εγκατάσταση Προσωρινής Αποθήκευσης και Διαχείρισης Ραδιενεργών Αποβλήτων (ΕΕΠΑΔΡΑ), με δεδομένο ότι αυτός ο ρόλος θα ανατεθεί στο ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος». **Επ' αυτού:**

- Είναι εύλογο, προφανές και αναγκαίο ο Δήμος να ενημερώνεται για τις εγκαταστάσεις και τις δραστηριότητες διαχείρισης επικινδύνων υλικών που λαμβάνει χώρα σε αυτόν. Οι διατάξεις του σχεδίου π.δ. παρέχουν και διασφαλίζουν την ενημέρωση και τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στα θέματα διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων.

Με βάση τα παραπάνω δεν χρήζει ενσωμάτωσης το περιεχόμενο του σχολίου στο σχέδιο π.δ.

8. Σχόλια στο Άρθρο 15 : Υπάρχουν 2 σχόλια με το ίδιο περιεχόμενο, αναφορικά με την ασφαλή φύλαξη των ραδιενεργών αποβλήτων και την ανάγκη για προεπεξεργασία, επεξεργασία και προετοιμασία (pretreatment, treatment and conditioning) με μεθόδους υψηλής τεχνολογίας ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξει διαφυγή προς το περιβάλλον πριν διασπαστούν κάτω από τα επιτρεπτά όρια. Μόνο στην περίπτωση των βραχύβιων ή των αποβλήτων πολύ χαμηλού επιπέδου μπορεί να επιτραπεί η φύλαξη για μικρό χρονικό διάστημα της τάξεως των μερικών ετών χωρίς επεξεργασία. Επίσης προτείνεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 15 να διαγραφεί η φράση «να είναι ασφαλέστερη η μορφοποίησή τους» και επισημαίνεται ότι οι όροι «μορφοποίηση» και «μορφή» δεν αναφέρονται στους ορισμούς.

Επ' αυτών :

Το σχόλιο είναι εκ του περισσού, δεδομένου ότι τα άρθρα του σχεδίου π.δ. αναφέρονται λεπτομερώς και εμπεριστατωμένα στη διαχείριση των εν λόγω υλικών.

Αναφορικά με τη διαγραφή της εν λόγω φράσης, επισημαίνεται ότι ένας από τους λόγους αποθήκευσης των ραδιενεργών υλικών είναι και η απομείωσή τους ώστε να μπορεί να γίνει ασφαλέστερα η διαχείρισή τους και – ενδεχομένως - και η αποδέσμευσή τους, εφόσον πληρούνται τα θεσμοθετημένα όρια αποδέσμευσης.

Για την αποφυγή παρερμηνειών και για την απλοποίηση των τεχνικών όρων σε νομικό κείμενο, όπως το σχέδιο του π.δ. ο όρος «μορφοποίηση» αντικαθίσταται από τον γενικότερο όρο «διαχείριση», ο οποίος εξάλλου την περιλαμβάνει.

9. Σχόλια στο Άρθρο 16 : Υπάρχουν 2 σχόλια με το ίδιο περιεχόμενο, αναφορικά με το ότι ο όρος «κατεργασία» δεν ορίζεται στους ορισμούς.

Επ αυτών:

- Ο όρος «κατεργασία» στο άρθρο 16 αντικαθίσταται από τον όρο «επεξεργασία»

10. Σχόλια στο Άρθρο 22 : Αντισταθμιστικά Οφέλη:

Συνολικά υποβλήθηκαν 37 σχόλια σχετικά με το άρθρο 22 του παρόντος σχεδίου π.δ.

10.1. Ομαδοποίηση σχολίων 1

Υποβλήθηκαν 32 σχόλια με παρεμφερές περιεχόμενο εκφράζοντας την αρνητική τους άποψη για το σχέδιο π.δ. Πιο αναλυτικά:

Οι συμμετέχοντες στη διαβούλευση, θεωρώντας ως δεδομένο, ότι η Ελλάδα δεν παράγει ραδιενεργά απόβλητα ή/και αναφερόμενοι σε πυρηνικά απόβλητα, τα υπό συζήτηση σχόλια εκφράζουν έντονη ανησυχία για την πιθανότητα μετατροπής της χώρας μας, σε χώρο ταφής αποβλήτων άλλων χωρών. Ειδικότερα αναφέρονται όροι όπως «...σκουπιδότοπο της Ευρώπης...», «...χωματερή της Ευρώπης...», «...διαχειριστές των πυρηνικών αποβλήτων τους...» κ.α.

Επιπρόσθετα, τα υπό συζήτηση σχόλια θεωρούν ως δεδομένη την έκθεση των πολιτών σε «ραδιενέργεια» και την περιβαλλοντική καταστροφή που θα επέλθει, λόγω δημιουργίας εγκατάστασης ραδιενεργών αποβλήτων, επισημαίνοντας και τις επιπτώσεις λόγω φυσικών καταστροφών (π.χ. σεισμοί), δολιοφθοράς ή/και ατυχημάτων. Ενδεικτικά αναφέρονται διατυπώσεις όπως «...Ολη η χώρα θα δηλητηριαστεί;...», «...Για ποιον ακριβώς λόγο χρειάζεται να κάνουμε εμείς τον τόπο μας αντιδραστήριο μετάλλαξης γενετικού υλικού;...», «...είναι περιοχές εγκατάστασης πυρηνικών αποβλήτων και κατ'επέκταση απαγορευμένες ζώνες για ζωή...», «...καταστρεφοντας για χιλιαδες χρονια τον υδροφόρο οριζοντα και δηλητηριαζοντας τα παντα...», «...Θα καταστρέψετε αγροτική και κτηνοτροφική οικονομία και κάποιοι θα χάσουν και τη ζωή τους!...», «...κάποια ανησυχία για καρκινογένεσεις για το ότι θα είμαστε μόνιμως εκτεθειμένοι σε ραδιενέργεια...», «...ΤΟ ΜΟΝΟ ΠΟΥ ΘΑ ΠΕΤΥΧΕΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΕΙΝΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΛΥΤΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΑΣ!...» κ.α.

Τα υπό συζήτηση σχόλια, λαμβάνοντας υπόψη την εκκρεμότητα την οποία έχει η χώρα σχετικά με τον εξορθολογισμό της διάθεσης των αστικών αποβλήτων (π.χ. χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων – ΧΑΔΑ, χώροι υγειονομικής ταφής απορριμμάτων – ΧΥΤΑ), εκφράζουν έντονο προβληματισμό αναφορικά με τη δυνατότητα ασφαλούς διαχείρισης/διάθεσης των ραδιενεργών αποβλήτων. Ειδικότερα διατυπώνονται ερωτήματα και ενστάσεις όπως «... και αν υπολογίζουμε πώς λειτουργεί η διαχείριση σκουπιδιών στην Ελλάδα, δεν υπάρχει περίπτωση να γίνει με ασφαλές τρόπο...», «Η Ελλάδα δεν μπορεί να διαχειριστεί τα απλά απόβλητα, πιστεύετε οτι μπορεί να διαχειριστεί ραδιενεργά απόβλητα;...», «...Σε μια χώρα που ακόμα δεν έχει λύσει το πρόβλημα της διάθεσης των οικιακών αποβλήτων με παράνομες χωματερές σε όλη την επικράτεια...», «...ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΙΤΕ ΕΝΑ ΚΑΔΟ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΚΑΙ ΠΕΝΤΕ ΧΩΜΑΤΕΡΕΣ, ΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΑΣ ΕΛΕΙΠΑΝ!...» κ.α.

Τα υπό συζήτηση σχόλια εκφράζουν την πεποίθηση των πολιτών, ότι η διαχείριση/διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων στην Ελλάδα, συνδέεται με απαιτήσεις της ΕΕ, τις συνεχείς διαπραγματεύσεις και χρηματοδοτήσεις από το εξωτερικό και τις συνεπαγόμενες απαιτήσεις για σχεδιασμό και υλοποίηση μεταρρυθμίσεων. Ενδεικτικά διατυπώνονται θέσεις όπως «...Συμφωνία θέλαμε. .. αλλά άμα έχουμε λεφτά ...», «...Στην Ελλάδα των επενδύσεων και της ανάπτυξης όμως βρισκουν ενα τοπο για εναποθεση...», «...Παραδεχόμαστε δηλαδή ότι χρειαζόμαστε τα μέτρα των χωρών του τρίτου κόσμου για να ανέλθει η οικονομία μας;...», «...Και αυτή δεν είναι η Ευρώπη που θέλουμε...», «...Και αυτό είναι στα πλαίσια της σωτηρίας της χώρας;...» κ.α.

Επ' αυτών :

- Τονίζεται εκ νέου ότι, το παρόν σχέδιο π.δ. αφορά αποκλειστικά ραδιενεργά απόβλητα παραγόμενα στην Ελλάδα, τα οποία προκύπτουν από τις εγκεκριμένες εφαρμογές των ιοντιζουσών ακτινοβολιών. Επ' ουδενί αναφέρεται σε πυρηνικά απόβλητα, και μάλιστα τρίτων χωρών. Αντιθέτως, νομοθετείται η αυστηρή απαγόρευση εισαγωγής στη χώρα (βλ. άρθρο 12).
- Οι εφαρμογές που ενέχουν χρήση ραδιοϊσοτόπων με τη μορφή ανοικτών ή κλειστών ραδιενεργών πηγών στην Ελλάδα, αφορούν κατά κύριο λόγο, σε ιατρικές εφαρμογές (πυρηνική ιατρική, ακτινοθεραπεία), βιομηχανικές και ερευνητικές. Τα ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται είναι, στην πλειονότητά τους, βραχύβια και χαμηλής ενεργότητας (ραδιενέργειας),

τα οποία μετά από επί τόπου διαχείριση και εφόσον απομειωθούν κάτω από τα όρια αποδέσμευσης, μπορούν να αποδεσμευθούν στο περιβάλλον.

- Οι κλειστές ραδιενεργές πηγές, μετά την ωφέλιμη χρήση τους, επαναπατρίζονται (δηλαδή επιστρέφονται στον οίκο κατασκευής του εξωτερικού) ή εξάγονται σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις διαχείρισης ραδιενεργών υλικών. Τα τελευταία 20 χρόνια, προϋπόθεση για την εισαγωγή ραδιενεργού πηγής είναι, επίσημη δήλωση του προμηθευτή οίκου του εξωτερικού, ότι θα δεχθεί πίσω την πηγή μετά την ωφέλιμη χρήση της και δήλωση του κατόχου της πηγής, ότι αναλαμβάνει το κόστος και τις διαδικασίες εξαγωγής της πηγής.

- Παρά ταύτα, στη χώρα μας παράγονται - και θα παραχθούν στο μέλλον - συγκριτικά μικρές, αλλά υπαρκτές ποσότητες ραδιενεργών αποβλήτων, που χρήζουν διαχείρισης και διάθεσης. Αφορούν στη διαχείριση ραδιενεργών πηγών και υλικών που είναι αποθηκευμένα στις εγκαταστάσεις του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» εδώ και πολλά χρόνια ή ραδιενεργών πηγών και υλικών που για διάφορους λόγους (τεχνικούς και οικονομικούς) δεν μπορούν να εξαχθούν σε εγκαταστάσεις διαχείρισης ραδιενεργών υλικών στο εξωτερικό. Αυτά, είτε προέκυψαν από τις δραστηριότητες του ερευνητικού αντιδραστήρα και λοιπές ερευνητικές εφαρμογές ή έχουν μεταφερθεί από άλλα σημεία της χώρας, για λόγους ακτινοπροστασίας του πληθυσμού και του περιβάλλοντος, σε κάποιες περιπτώσεις προερχόμενα από παράνομες ενέργειες και παράνομη μεταφορά. Ενδεικτικά αναφέρονται ράβδοι απεμπλουτισμένου ουρανίου, ραδιενεργοί πυραυλιχνευτές, ραδιενεργά αλεξικέραυνα.

- Αλλά και εκτός του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», υπάρχουν χώροι σε διάφορες εγκαταστάσεις, όπου είναι αποθηκευμένα ραδιενεργά υλικά, τα οποία χρήζουν τελικής διαχείρισης. Ενδεικτικά αναφέρεται η αποθήκευση αποξηλωμένων ραδιενεργών αλεξικεραυνών, δοχεία με ραδιορυσπασμένη σιδηρόσκονη, παλαιά ταχύμετρα στρατιωτικών οχημάτων με ράδιο, κινητήρες πολεμικών αεροσκαφών με θόριο, αντικείμενα με απεμπλουτισμένο ουράνιο, κλπ.

- Τα ραδιενεργά αλεξικέραυνα, τα οποία είναι εγκατεστημένα σε διάφορα κτίρια στη χώρα, πρέπει να αντικατασταθούν με συμβατικά. Επίσης, ραδιενεργοί πυραυλιχνευτές συχνά αποξηλώνονται. Υπάρχουν λίγες και μικρής ενεργότητας εκπαιδευτικές ραδιενεργές πηγές και υλικά σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα, τα οποία πρέπει να αποσυρθούν, καθόσον δεν χρησιμοποιούνται πλέον.

- Τέλος ραδιενεργά απόβλητα θα προκύψουν από την μελλοντική αποξήλωση του ερευνητικού αντιδραστήρα του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» - όποτε αυτή πραγματοποιηθεί - και για τα οποία η Ελλάδα, όπως κάθε πολιτισμένη χώρα, οφείλει να είναι έτοιμη να τα διαχειριστεί.

- Το παρόν σχέδιο π.δ. καθώς και το σχέδιο κ.υ.α. για τον καθορισμό της «εθνικής πολιτικής» για τη διαχείριση των αναλωθέντων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, σε συνδυασμό με το π.δ. 122/2013, ολοκληρώνουν τη μεταφορά της Οδηγίας 2011/70/Ευρατόμ στην ελληνική νομοθεσία.

- Σύμφωνα με την Οδηγία της 2011/70/Ευρατόμ, κάθε κράτος μέλος είναι υπεύθυνο και αναλαμβάνει τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που παράγονται εντός της επικράτειας. Το Ελληνικό κράτος έχει την υποχρέωση να διαχειρίζεται τα ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται από δραστηριότητες εντός της χώρας και υπάγονται στη δικαιοδοσία του ελληνικού κράτους. Η υποχρέωση για πρόβλεψη χώρου οριστικής διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων, υπάρχει ήδη στην ελληνική νομοθεσία - βλ. άρθρο 4 του π.δ. 122/2013 (ΦΕΚ, Α' 177).

- Το «εθνικό πλαίσιο» και η «εθνική πολιτική» για τη διαχείριση αναλωθέντων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων (ΑΚΡΑ), που περιγράφονται στο παρόν σχέδιο π.δ., ουδεμία σχέση έχουν με τις όποιες υποχρεώσεις της Ελλάδας για σχεδιασμό και υλοποίηση μεταρρυθμίσεων ή/και ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

- Επισημαίνεται δε ότι, όσον αφορά στην προστασία των εργαζομένων, του πληθυσμού και του περιβάλλοντος από τις ειρηνικές εφαρμογές των ιοντιζουσών ακτινοβολιών, τόσο σε θεσμικό, όσο και σε ρυθμιστικό και ελεγκτικό επίπεδο, η Ελλάδα είναι μία ώριμη χώρα, εναρμονισμένη με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα και ενήμερη για τις διεθνείς εξελίξεις και πρακτικές (κανονιστικές, τεχνικές, επιστημονικές), στο βαθμό που της αναλογεί, βάση των

εφαρμογών που λαμβάνουν χώρα στην επικράτεια της. Οι πολίτες καλούνται να επισκεφθούν το δικτυακό τόπο της ΕΕΑΕ για περισσότερες πληροφορίες www.eeae.gr

10.2. Ομαδοποίηση σχολίων 2 : Επιπλέον υποβλήθηκαν 2 σχόλια στο άρθρο 22, τα οποία προτείνουν:

1. Τη σαφή αναφορά στο κείμενο του π.δ., ανάγκης δημιουργίας μίας και μόνον εγκατάστασης διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων, υπό δημόσιο έλεγχο
2. Τον αποκλεισμό εμπλοκής ιδιωτών
3. Την ενίσχυση του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» με πόρους, διότι «...είναι και πρέπει να παραμείνει ο μόνος αρμόδιος για τα ραδιενεργά απόβλητα...»

Επ' αυτών :

- Δεδομένου ότι στο άρθρο 7, παρ. 4β του παρόντος σχεδίου π.δ. αναφέρεται ρητά ότι «Ο κάτοχος άδειας εγκατάστασης διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων ανήκει στο δημόσιο τομέα», ικανοποιούνται οι ανωτέρω προτάσεις περί δημοσίου ελέγχου και αποκλεισμού εμπλοκής ιδιωτών.
- Αναφορικά με τον αριθμό των εγκαταστάσεων τονίζεται ότι η εγκατάσταση διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων δεν πρέπει επ ουδενί να παραπέμπει σε χωματερές ή σε εγκαταστάσεις παρεμφερείς αυτών των αστικών αποβλήτων. Εγκαταστάσεις διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων προφανώς δεν θα γίνουν σε κάθε δήμο ή νομό της χώρας. Για τα ελληνικά δεδομένα, ένα κτίριο μικρών διαστάσεων και όγκου είναι επαρκές για να στεγάσει τα ραδιενεργά απόβλητα της χώρας. Τόσο από άποψη διενέργειας μελετών και σχεδιασμού όσο και από οικονομική άποψη είναι παντελώς μη δόκιμο και ασύμφορο να δημιουργηθούν εγκαταστάσεις πέραν της μίας.
- Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την πολυμορφία των προαναφερθέντων ραδιενεργών υλικών της χώρας μας, η οποία συνεπάγεται διαφορετικές ιδιότητες και χαρακτηριστικά θα πρέπει να διερευνηθεί και μελετηθεί, η δυνατότητα δημιουργίας τρόπων και χώρων διάθεσης εντός της εγκατάστασης, ανάλογα με τα ρεύματα των ραδιενεργών αποβλήτων.

10.3. Ομαδοποίηση σχολίων 3 : Τέλος υποβλήθηκαν 3 σχόλια στο άρθρο 22, τα οποία εκφράζουν θετική άποψη επί του σχεδίου π.δ.. Το ένα (1) εξ' αυτών υποβλήθηκε από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ) και αφορά διευκρινίσεις της ΕΕΑΕ, ως αρμόδιας και επισπεύδουσα αρχής, για το παρόν σχέδιο π.δ..

Τα σχόλια αυτά επισημαίνουν θέματα τα οποία έχουν αναφερθεί στην παρούσα έκθεση. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- I. Η ανάγκη εναρμόνισης της ελληνικής νομοθεσίας με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες
- II. Η υποχρέωση της χώρας να διαχειριστεί τα ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται στην επικράτεια της
- III. Τη δημιουργία πλήρους και επικαιροποιημένου θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων
- IV. Η Ελλάδα δεν έχει, ούτε πρόκειται να αποκτήσει, πυρηνική βιομηχανία.

Με βάση τα ανωτέρω το άρθρο 22 αναδιατυπώνεται ως εξής :

Άρθρο 22

Αντισταθμιστικά οφέλη

«Εφόσον κριθεί απαραίτητο να δημιουργηθεί εθνική εγκατάσταση τελικής διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων σε ορισμένη περιοχή, υποχρεωτικά παρέχονται αντισταθμιστικά οφέλη στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού της περιοχής αυτής. Τα αντισταθμιστικά οφέλη έχουν κοινωνικό, οικονομικό, αναπτυξιακό, περιβαλλοντικό, πολιτιστικό, ή άλλο χαρακτήρα, ανάλογα με τις ανάγκες της περιοχής και μετά από μελέτη και εκτίμηση των ενδεχόμενων επιπτώσεων, όπως περιγράφονται στα άρθρα 5, 6, 10, 18 και 19 του παρόντος. Ο αρμόδιος για την ΕΕΑΕ υπουργός συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς και παράγοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης για τη μορφή και το ύψος των αντισταθμιστικών οφελών, τα οποία καθορίζονται με κοινή απόφαση του αρμόδιου για την ΕΕΑΕ υπουργού και των καθ' ύλην αρμόδιων υπουργών.

11. Σχόλια στο Άρθρο 23 : Συνολικά υποβλήθηκαν 2 σχόλια σχετικά με το άρθρο 23 του παρόντος σχεδίου π.δ., αναφορικά με την υποχρέωση των κατόχων άδειας εγκατάστασης ή/και δραστηριοτήτων σχετικών με τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων, να δηλώσουν στην ΕΕΑΕ τα ραδιενεργά απόβλητα, τα οποία δημιουργήθηκαν από παλαιές ή παρελθοντικές πρακτικές, έργα ή δραστηριότητες και τα οποία δεν επιτρέπεται να αποδεσμευτούν.

Ειδικότερα, τα σχόλια προτείνουν, να τροποποιηθεί η πρόταση «...υποχρεούνται να δηλώσουν αμέσως στην ΕΕΑΕ τα ραδιενεργά απόβλητα...» ως εξής: «...υποχρεούνται να δηλώσουν εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, κατά περίπτωση, στην ΕΕΑΕ τα ραδιενεργά απόβλητα...»

Επ' αυτών:

Αναγνωρίζοντας ότι ο ραδιολογικός χαρακτηρισμός των «παλαιών» ραδιενεργών αποβλήτων είναι χρονοβόρος, διαγράφεται η λέξη «αμέσως» από το άρθρο 23.

12. Επιπρόσθετες προσθήκες στο σχέδιο

1. Στα «έχοντας υπόψη» να προστεθούν

- Τις διατάξεις του π.δ. 45/2015 (Α' 73) «Διορισμός Υπουργού Οικονομικών».
- Τις διατάξεις της υπ' αριθμ. Υ112 Απόφασης (Β' 311/04.03.2015) περί «Ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ιωάννη Τσιρώνη».

2. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 1 να προστεθεί η παρακάτω φράση, ώστε να συνδέονται με σαφή τρόπο οι διατάξεις περί της Εθνικής Πολιτικής με το παρόν π.δ.

«Για τους σκοπούς του διατάγματος εφαρμόζονται οι διατάξεις περί της «Εθνικής Πολιτικής», όπως περιγράφονται στο άρθρο 4 του π.δ. 122/2013 και στις κατ' εξουσιοδότηση αυτού ρυθμίσεις.»